

Fact-checking analiza novinskog članka

Naziv članka: Osigurano 6 milijuna eura za sanaciju divljih odlagališta otpada

Datum objave članka: 02.05.2025.

Poveznica na izvor (medij/portal): <https://www.energetika-net.com/zastita-okolisa/osigurano-6-milijuna-eura-za-sanaciju-divljih-odlagalista-otpada>

Ime i prezime studenta: Maja Vinko

Ime i prezime mentora/ice: prof. dr. sc. Bojana Olgić Draženović

1. Kratki opis članka

Tema članka je sanacija divljih odlagališta otpada u Hrvatskoj, za što je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost osigurao 6 milijuna eura. Članak navodi da će jedinice lokalne samouprave moći dobiti do 50% troškova sanacije, dok će javne ustanove koje upravljaju zaštićenim dijelovima prirode moći dobiti do 80% sufinanciranja, u oba slučaja do maksimalno 200 tisuća eura po projektu. Sredstva se mogu koristiti za niz aktivnosti uključujući istražne radove, izradu plana uklanjanja otpada, sanaciju lokacije i prevenciju ponovnog odlaganja. Prema ranijem pozivu za iskaz interesa, prijavljena je 91 lokacija, od čega je 32 prihvatljivo za sufinanciranje jer se nalaze u javnom vlasništvu. Fond je zbog interesa povećao proračun s planiranih 4 na 6 milijuna eura. Ministarstvo zaštite okoliša planira izmjene Plana gospodarenja otpadom, čime bi se omogućila sanacija i lokacija u privatnom vlasništvu, uz već osiguranih 30 milijuna eura početnih sredstava. Članak naglašava kako je riječ o dijelu šireg paketa mjera za sustavno rješavanje problema ilegalnog otpada u Hrvatskoj.

2. Identificirane činjenice i njihova provjera

Prva tvrdnja da je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost osigurao 6 milijuna eura za sufinanciranje sanacije tzv. divljih odlagališta je potvrđena službenim Javnim pozivom Fonda iz 2025. godine, gdje se navodi da je ukupno osigurano 6 milijuna eura za tu svrhu. Prvotno je bilo planirano 4 milijuna eura, ali je zbog velikog interesa budžet povećan.

Druga tvrdnja da jedinice lokalne samouprave mogu dobiti do 50% opravdanih troškova sanacije, maksimalno 200 tisuća eura po projektu je precizno formulirana i potvrđena u dokumentima Ministarstva i Fonda. Uvjeti Javnog poziva navode da jedinice lokalne samouprave mogu ostvariti do 50% sufinanciranja, do maksimalnog iznosa od 200.000 eura po pojedinom projektu.

Treća tvrdnja gdje javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima prirode Fond sufinancira do 80 posto troškova, također do maksimalnih 200 tisuća eura

je točno prenesena iz uvjeta Javnog poziva. Za razliku od jedinice lokalne samouprave, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima imaju pravo na viši postotak sufinanciranja (do 80%), i to do iste maksimalne granice.

“Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije, kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije ni Ministarstva kulture i medija. Europska unija i Europska komisija, kao ni Agencija za elektroničke medije ni Ministarstvo kulture i medija ne mogu se smatrati odgovornima za njih”

Četvrta tvrdnja u kojoj su gradovi i općine prijavili 91 lokaciju, od kojih su 32 lokacije u državnom vlasništvu ili vlasništvu jedinica lokalne samouprave je izrečena u izjavi direktora Fonda, Luke Balena, i objavljena na službenim stranicama Fonda te u medijima. Podaci su preuzeti iz prethodnog poziva za iskaz interesa i koriste se kao osnova za povećanje budžeta.

Peta tvrdnja je za lokacije u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba već su osigurana početna sredstva do 30 milijuna eura. Iako iznos od 30 milijuna eura odgovara navodima u nacrtu izmjena Plana gospodarenja otpadom, riječ je o dokumentu koji se nalazi u e-savjetovanju, što znači da mjera još nije formalno usvojena. Sredstva su planirana i rezervirana, ali nisu operativna. Stoga se ova tvrdnja ocjenjuje kao djelomično točna, brojka je ispravna, ali status sredstava nije konačan.

Br.	Tvrdnja iz članka	Ocjena (točno / djelomično / netočno)	Izvor(i) i komentar provjere
1.	“Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti osigurao je 6 milijuna eura za sufinanciranje sanacije tzv. divljih odlagališta”	Točno	https://www.fzoeu.hr/divljaodlagalista2025 (2.svibnja 2025.) Provjerom objavljenog Javnog poziva Fonda 2. svibnja 2025. potvrđeno je da je stvarno osigurano 6 milijuna eura za projekte u 2025. godini.
2.	“Jedinice lokalne samouprave mogu dobiti do 50% opravdanih troškova sanacije, maksimalno 200 tisuća eura po projektu”	Točno	https://mzozt.gov.hr/vijesti/objavljen-javni-poziv-za-sufinanciranje-sanacije-divljih-odlagalista/10158 (2.svibnja 2025.) Provjerom Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije navedeni iznos i postotak su točni
3.	“Javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima prirode Fond će sufinancirati do 80% troškova, također do maksimalnih 200 tisuća eura”	Točno	https://mzozt.gov.hr/vijesti/objavljen-javni-poziv-za-sufinanciranje-sanacije-divljih-odlagalista/10158 (2.svibnja 2025.)

“Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije, kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije ni Ministarstva kulture i medija. Europska unija i Europska komisija, kao ni Agencija za elektroničke medije ni Ministarstvo kulture i medija ne mogu se smatrati odgovornima za njih”

			Javne ustanove zaštićenih područja imaju pravo na viši postotak sufinanciranja, što je potvrđeno službenim kriterijima poziva.
4.	“gradovi i općine su prijavili 91 lokaciju, od kojih su 32 lokacije u državnom vlasništvu ili vlasništvu jedinica lokalne samouprave.”	Točno	Izjava direktora Fonda Luke Balena u službenom priopćenju Fonda (prenosi HINA i mediji), te https://www.fzoeu.hr/divljaodlagalis ta2025 (2.svibnja 2025.)
5.	“Za lokacije u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba već su osigurana početna sredstva do 30 milijuna eura”	Djelomično točno	https://mzost.gov.hr/vijesti/u-e-savjetovanju-nacrt-prijedloga-izmjena-i-dopuna-plana-gospodarenja-otpadom-rh-2023-2028/10157 (1.svibnja 2025.) Sredstva nisu formalno usvojena niti operativna. Iznos od 30 milijuna eura spominje se u Nacrtu izmjena Plana gospodarenja otpadom RH 2023. - 2028., koji je tek nedavno bio u e-savjetovanju (završeno prije nešto više od mjesec dana). Radi se o planiranoj namjeri, ne o zakonski potvrđenom financiranju. Objavljena lokacija divljih odlagališta potvrđuje pripremnu fazu, ali ne i provedbu.

3. Zaključak analize

Na temelju provjere svih ključnih tvrdnji, može se zaključiti da je članak visokog stupnja točnosti. Četiri od pet tvrdnji su u potpunosti potvrđene službenim izvorima, dok je peta djelomično točna zbog preuranjene interpretacije statusa predviđenih sredstava. Članak je relevantan i pouzdan jer koristi službene izvore i vjerodostojne izjave, bez uočljivih manipulacija podacima. Kroz objektivno prikazivanje mjera i planova, članak doprinosi i razumijevanju

“Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije, kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije ni Ministarstva kulture i medija. Europska unija i Europska komisija, kao ni Agencija za elektroničke medije ni Ministarstvo kulture i medija ne mogu se smatrati odgovornima za njih”

javnih politika u području zaštite okoliša.

4. Korišteni izvori

1. B.K. (2025) Osigurano 6 milijuna eura za sanaciju divljih odlagališta otpada Energetika.net. Dostupno na: <https://www.energetika-net.com/zastita-okolisa/osigurano-6-milijuna-eura-za-sanaciju-divljih-odlagalista-otpada> (Pristupljeno: 21.lipnja 2025.)
2. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (2025) Fond objavio javni poziv za sufinanciranje sanacije divljih odlagališta, 2.svibnja. Dostupno na: <https://www.fzoeu.hr/divljaodlagalista2025> (Pristupljeno: 21.lipnja 2025.)
3. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025) Objavljen Javni poziv za sufinanciranje sanacije divljih odlagališta, 2. svibnja. Dostupno na: <https://mzozt.gov.hr/vijesti/objavljen-javni-poziv-za-sufinanciranje-sanacije-divljih-odlagalista/10158> (Pristupljeno: 21.lipnja 2025.)
- 4.Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025) U e-savjetovanju: Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Plana gospodarenja otpadom RH 2023-2028., 1. svibnja. Dostupno na: <https://mzozt.gov.hr/vijesti/u-e-savjetovanju-nacrt-prijedloga-izmjena-i-dopuna-plana-gospodarenja-otpdom-rh-2023-2028/10157> (Pristupljeno: 21.lipnja 2025.)